

สาระจดหมายข่าว

- วันสิ่งแวดล้อมโลก 2564
- CE Innovation Policy Forum
- การเปลี่ยนแปลงระดับรากฐาน (Transformations) เพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ในปี ค.ศ. 2030

วันสิ่งแวดล้อมโลก 2564

"ถึงแม้ว่าเราจะไม่สามารถย้อนเวลากลับไปแก้ไขระบบนิเวศที่เสื่อมโทรมไปแล้วได้ แต่เราสามารถฟื้นฟูระบบนิเวศขึ้นมาใหม่ได้ ด้วยการสร้างเมืองที่เต็มไปด้วยพื้นที่สีเขียว การรักษาคุณภาพของแหล่งน้ำและชายฝั่ง รวมทั้งลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกออกสู่บรรยากาศ"

(UNICEF, 2021)

ในทุกปี วันที่ 5 มิถุนายน ถูกกำหนดให้เป็นวันสิ่งแวดล้อมโลก ทั่วโลกได้ร่วมกันจัดกิจกรรมที่เป็นสัญลักษณ์เพื่อสร้างความตระหนักและปกป้องสิ่งแวดล้อม โดยในปี 2564 มีปากีสถานเป็นเจ้าภาพ และได้กำหนดธีม "Recreate, Re-imagine, Restore" หรือ "ปลูกจินตนาการ ปรับแนวคิด ปกป้องสิ่งแวดล้อม" เพื่อรณรงค์ให้ทั่วโลกตระหนักถึงความสำคัญในการฟื้นฟูระบบนิเวศให้สมบูรณ์ และคงไว้ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อให้เรามีธรรมชาติที่สวยงามสืบต่อไป นอกจากนี้ ประเทศเจ้าภาพปากีสถาน ยังได้เฉลิมฉลองเหตุการณ์สำคัญหลายประการ อาทิ

- การปลูกต้นไม้พันล้านต้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนของการปลูกต้นไม้จำนวน 10,000 ล้านต้น
- การลงนามโดยสมัครใจครั้งใหญ่ ภายใต้โครงการ "Bonn Challenge" เพื่อฟื้นฟูพื้นที่ที่เสียหายจากการเข้าไปทำกิจกรรมของมนุษย์ หรือป่าที่ถูกถาง ให้กลับไปเป็นป่า
- การสนับสนุนนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม การสนับสนุนเงินทุนในนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม
- ครั้งแรกของประเทศ กับตราสารหนี้สีเขียว (Green Bonds) ที่มุ่งเน้นระดมทุนเพื่อใช้ลงทุนในโครงการที่ส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อม

อ้างอิงจาก Green Network (4 ก.ค. 2564)

สอวช. ร่วมกับ สมาคมส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (ประเทศไทย) จัด CE Innovation Policy Forum ครั้งที่ 1 สร้างการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนกับทุกภาคส่วน

งานเสวนา CE Innovation Policy Forum ครั้งที่ 1 ในหัวข้อ "คำถามที่อยากให้เราช่วยกันหาคำตอบ: เศรษฐกิจหมุนเวียนในบริบทไทย" จัดขึ้นในวันพุธที่ 2 มิถุนายน 2564 ผ่านระบบออนไลน์ โดยมีการเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วน ร่วมแลกเปลี่ยนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนของไทย พร้อมกับระดมความคิดเห็นต่อแนวทางการขับเคลื่อนในกลุ่มอุตสาหกรรม และกลุ่มเกษตรและอาหาร เพื่อส่งต่อข้อมูลให้ภาคนโยบายออกแบบกลไกต่อไป โดยมีผู้สนใจเข้าร่วมการเสวนา 160 คน

นอกจากนี้ สอวช. ยังมีเครือข่ายที่มีบทบาทขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนในด้านอื่น ๆ รวมทั้งมหาวิทยาลัย หน่วยงานวิจัย และหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนในเรื่องการให้ทุน และบุคลากร ที่จะช่วยให้สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งทุกภาคส่วนมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนอย่างยิ่งไม่ว่าจะเป็นบทบาทของภาคเอกชน ภาคอุตสาหกรรม ภาคการผลิต การบริการ รวมถึงภาคประชาสังคมที่ต้องมีความตระหนักในเรื่องนี้มากขึ้น

สามารถอ่านรายละเอียดเกี่ยวกับ CE Policy เพิ่มเติมได้ที่
https://www.nxpo.or.th/th/7874/?fbclid=IwAR3A_Z2Vb1cdqHNPu9k9G8W8sIZvGUSM37A-f7rBVdIKIOSITqRksMS8-s

สามารถอ่านรายละเอียดเกี่ยวกับ วันสิ่งแวดล้อมโลก เพิ่มเติมได้ที่
<https://www.greennetworkthailand.com/วันสิ่งแวดล้อมโลก-2564-world-environment-day-2021/>
 สำหรับท่านที่สนใจรายละเอียดการพูดคุย ในรูปแบบ VDO ได้ทาง
<https://www.youtube.com/watch?v=g4HcdIN-1Gk>

การเปลี่ยนแปลงระดับรากฐาน (Transformations) เพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ในปี ค.ศ. 2030

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชล บุนหาศ
ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Move)
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทนำ

นับตั้งแต่วาระการพัฒนา 2030 ได้รับการรับรองโดยประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติ 193 ประเทศเมื่อวันที่ 25 กันยายน ค.ศ. 2015 ปัจจุบันนับเป็นปีที่ 6 แล้ว อย่างไรก็ตามความก้าวหน้าของการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) จะเป็นไปอย่างเชื่องช้า และในบางเป้าหมายดูจะสวนทางกับทิศทางที่พึงประสงค์ ในภาพใหญ่ของโลก รายงาน Global Sustainable Development Report 2019 (GSDR 2019) (Independent Group of Scientists appointed by the Secretary - General 2019) ซึ่งเป็นรายงานทางการขององค์การสหประชาชาติที่ทบทวนความก้าวหน้าของ SDGs ทุก 4 ปี รายงานว่าด้วยการดำเนินการที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เป็นไปไม่ได้เลยที่โลกจะบรรลุ SDGs ได้ทันปี 2030 นอกจากนี้ยังมีอย่างน้อย 4 ประเด็นที่สวนทางกับทิศทางพัฒนาที่พึงประสงค์ คือ ประเด็นความเหลื่อมล้ำที่เพิ่มขึ้น ประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ประเด็นการจัดการของเสีย และประเด็นการรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งประเด็นเหล่านี้ต่างเกี่ยวพันกับการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนทั้งสิ้น นอกจากนี้ รายงาน Asia and The Pacific SDG Progress Report 2021 ของ UNESCAP (United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific 2021) ยังชี้ให้เห็นด้วยว่า ในแต่ละภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกนั้น เป้าหมายส่วนใหญ่ยังดำเนินการช้ากว่าที่ควรจะเป็น ในขณะที่เป้าหมายที่ถดถอยนั้นแตกต่างกันไปตามแต่ละอนุภูมิภาค สำหรับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นั้น เป้าหมายที่ไม่มีความก้าวหน้าและถดถอยประกอบด้วย เป้าหมายที่ 12 การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 13 การรับมือกับความเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป้าหมายที่ 14 การอนุรักษ์ระบบนิเวศทางทะเลและมหาสมุทร และเป้าหมายที่ 16 สันติภาพ ความยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง

การที่จะขับเคลื่อนให้เกิดความก้าวหน้าที่ทันการณ์กับการบรรลุในปี 2030 ต้องอาศัยการขับเคลื่อนที่เป็นการเปลี่ยนแปลงระดับรากฐาน (Transformation) เพราะการแก้ปัญหาแบบเดิม ๆ (Business as Usual) จะไม่สามารถทำให้เราแก้ปัญหาความยั่งยืนที่ซับซ้อนได้ รายงาน GSDR 2019 ระบุว่าประเด็นปัญหาสำคัญของความล่าช้าหรือถดถอยในการขับเคลื่อนเป้าหมาย SDGs คือ การขาดการบูรณาการในการขับเคลื่อน ซึ่งการขาดบูรณาการนั้นลงลึกไปถึงความเข้าใจที่รัฐบาลและภาคส่วนต่าง ๆ มีต่อเป้าหมาย SDGs เลยทีเดียว ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนนั้นทำให้การวางแผนการทำงาน การสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือ หรือกระทั่งการผลิตและใช้ความรู้เพื่อการแก้ไขปัญหาความยั่งยืนนั้นไม่บรรลุเป้าหมาย การบูรณาการเป็นหนึ่งในหลักการสำคัญของการขับเคลื่อนเป้าหมาย SDGs (Sustainable Development Solutions Network 2015) ซึ่งสืบเนื่องมาจากลักษณะสำคัญของเป้าหมาย SDGs คือ ความไม่สามารถแบ่งแยกกันได้ (Indivisibility) (United Nations 2015) ซึ่งหมายถึงเป้าหมาย (Goals) ทั้ง 17 เป้าหมายและเป้าหมายย่อย (Targets) อีก 169 เป้าหมายไม่สามารถพิจารณาและดำเนินการแยกกันได้เลย เพราะมันจะส่งผลกระทบต่อการทำงานไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง การพิจารณาและดำเนินการแยกกันจะไม่ทำให้เกิดความก้าวหน้าของการขับเคลื่อนเพราะแต่ละเป้าหมายจะเหนียวรั้งกันไว้ การพิจารณาอย่างบูรณาการทำให้เห็นว่าเป้าหมายใดส่งเสริมหรือขัดกันอย่างไร ซึ่งจะนำมาซึ่งโจทย์ของการขับเคลื่อนคือ **พลังที่เสริมกัน (Synergy)** จะเพิ่มขึ้นได้อย่างไร ในขณะที่เป้าหมายที่ขัดแย้งกัน (Trade-offs) เราจะจัดการหรือเยียวยาอย่างไร

2. แนวคิดที่ว่าด้วยเรื่องการเปลี่ยนแปลงระดับฐานราก (Transformations)

เพื่อให้การขับเคลื่อนเป็นไปอย่างมีการบูรณาการมากขึ้น มีงานวิชาการอย่างน้อย 2 ชิ้นที่เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ Transformation คือ งานขององค์การสหประชาชาติเอง คือ GSDR 2019 และอีกงานหนึ่งคืองานของ Sachs และคณะ (Sachs et al. 2019) ทั้งสองงาน เสนอวิธีการเชื่อมโยง SDGs ต่าง ๆ ออกเป็น 6 ธีม ข้อเสนองานทั้ง 2 งานมีส่วนที่คล้ายกันและแตกต่างกัน สำหรับงานของ GSDR 2019 เสนอ 6 ธีม (ในรายงานใช้คำว่า Entry Points) ดังแสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ธีมของ Transformation ภายใต้งานของ GSDR 2019

Entry Points	รายละเอียด
1. ความเป็นอยู่ที่ดีและศักยภาพของมนุษย์ (Human Well-being and Capabilities)	เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาความยากจนและสร้างความสามารถในการตั้งรับปรับตัวในหลายมิติ ผ่านการให้บริการและช่องทางการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานด้านสุขภาพ การศึกษา น้ำ สุขอนามัย พลังงาน การจัดการภัยพิบัติ เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่อยู่อาศัย และกลไกคุ้มครองทางสังคมได้ โดยเน้นไปที่กลุ่มเปราะบางและมักทิ้งไว้ข้างหลัง เช่น ผู้หญิงและเด็กหญิง ผู้พิการ คนพื้นเมือง เป็นต้น
2. เศรษฐกิจที่ยั่งยืนและเป็นธรรม (Sustainable and Just Economies)	เกี่ยวข้องกับการวางแผนการลงทุนที่สอดคล้องกับทิศทางความยั่งยืนในระยะยาวและการถอนการลงทุนจากแนวทางที่ไม่ยั่งยืน ความพยายามแยกการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจออกจากความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีและโอกาสของคนทุกกลุ่ม และลดความเหลื่อมล้ำด้านความมั่งคั่งและรายได้ โดยกระบวนการบรรลุเป้าหมายจำเป็นต้องมีความแตกต่างกันให้เหมาะกับบริบทระดับรายได้ของแต่ละประเทศ
3. ระบบอาหารและรูปแบบของโภชนาการ (Food Systems and Nutrition Patterns)	เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมให้มีระบบอาหารและโภชนาการที่นำไปสู่การมีสุขภาพที่ดีและกำจัดภาวะทุพโภชนาการ โดยต้องมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ซึ่งต้องอาศัยการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างพื้นฐาน นโยบาย กฎกติกา บรรทัดฐาน และธรรมเนียมเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการ นอกจากนี้ยังครอบคลุมประเด็นถึงห่วงโซ่คุณค่าที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคอาหารที่ยั่งยืนและการสนับสนุนการเติบโตของเกษตรกรรมยั่งยืนในประเทศกำลังพัฒนา
4. การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของภาคพลังงานในขณะที่ยังเข้าถึงพลังงานได้ถ้วนหน้า (Energy Decarbonization with Universal Access)	เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเข้าถึงพลังงานที่จ่ายได้และเชื่อถือได้อย่างทั่วถึง ผ่านการเร่งการจัดหาพลังงานสะอาดที่ต้นทุนต่ำควบคู่ไปกับการใช้พลังงานสมัยใหม่เพื่อปรุงอาหาร รวมถึงการกระจายอำนาจการผลิตพลังงานทดแทนด้วย นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในระดับชาติและนานาชาติในการเปลี่ยนรูปแบบระบบพลังงานให้ตอบโจทย์เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่เจ็ด และความตกลงปารีสว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
5. การพัฒนาเมืองและพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท (Urban and Peri-urban Development)	เกี่ยวข้องกับการให้อำนาจและทรัพยากรแก่เมืองในการดำเนินการ ออกนโยบายที่มีหลักฐานสนับสนุน มีความครอบคลุม และมีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความร่วมมือกับภาคเอกชนในการส่งเสริมนโยบายขจัดความยากจนที่มีคนเป็นศูนย์กลาง ลงทุนในเมืองที่อยู่อาศัยได้ มีงานที่มีคุณค่าและเข้าถึงบริการสาธารณะที่จำเป็น โดยมีจัดการของเสียและมลภาวะอย่างมีประสิทธิภาพ
6. ทรัพยากรร่วมทางสิ่งแวดล้อมระดับโลก (Global Environmental Commons)	เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงในระดับรากฐาน เพื่อการอนุรักษ์ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ด้วย นอกจากนี้รัฐบาลควรมีการประเมินผลกระทบภายนอกในด้านลบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงบังคับใช้นโยบายและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อเปลี่ยนรูปแบบการผลิตและการบริโภคเพื่อลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 1: Entry Points สำหรับ Transformations เสนอโดยรายงาน GSDR 2019

แหล่งข้อมูล: GSDR 2019 (Independent Group of Scientists appointed by the Secretary-General 2019) สรุปลงเป็นภาษาไทยเผยแพร่ใน <https://www.sdgmove.com/2021/05/04/sdg-updates-the-future-is-now-science-for-achieving-sustainable-development/>

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า Entry Points สำหรับ Transformations เสนอโดยรายงาน GSDR 2019 นั้น ในแต่ละธีมจะมีความเชื่อมโยงมิติสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน นอกจากนี้ GSDR 2019 ยังเสนอด้วยว่าการจะขับเคลื่อนแต่ละธีมไปได้โดยดึงทุกภาคส่วนมามีส่วนร่วมจะต้องคำนึงถึงปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์อันจะเป็นจุดคานงัด (Lever) สำคัญ 4 ประการ

- 1. ระบบบริหารจัดการ (Governance):** ซึ่งเน้นไปที่การมีกฎกติกาและระบบการบริหารจัดการที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ สร้างการมีส่วนร่วม และมีความสอดคล้องในทุกระดับที่จะเกื้อหนุนให้การขับเคลื่อนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2. ระบบเศรษฐกิจและทรัพยากรทางการเงิน (Economy and Finance)** ซึ่งเน้นไปที่ระบบแรงจูงใจในตลาดและระบบเศรษฐกิจที่จะต้องเอื้อหรือไม่ขัดขวางการขับเคลื่อนความยั่งยืน พร้อมกับต้องมีทรัพยากรทางการเงินและทรัพยากรด้านอื่น ๆ มาเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนของทุกภาคส่วนด้วย
- 3. การขับเคลื่อนของปัจเจกชนและชุมชน (Individual and Collective Actions)** ซึ่งเน้นไปที่การวางระบบเพื่อให้ประชาชนคนธรรมดา และชุมชนท้องถิ่นมีศักยภาพและโอกาสที่จะมีส่วนร่วมกับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้
- 4. วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (Science Technology and Innovation: STI)** ซึ่งเน้นไปที่การขับเคลื่อนการใช้ประโยชน์และผลิตองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบบูรณาการข้ามศาสตร์ (Transdisciplinary) เพื่อการแก้ไขปัญหาความยั่งยืนที่ซับซ้อน

หากมองจากมุมมองของการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (Sustainable Consumption and Production: SCP) แล้ว ประเด็น SCP จะเกี่ยวข้องกับธีมที่ 2 เศรษฐกิจที่ยั่งยืนและเป็นธรรม (Sustainable and Just Economies) ธีมที่ 3 ระบบอาหารและรูปแบบของโภชนาการ (Food Systems and Nutrition Patterns) ธีมที่ 4 การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของภาคพลังงานในขณะที่ยังเข้าถึงพลังงานได้ถ้วนหน้า (Energy Decarbonization with Universal Access) ธีมที่ 5 การพัฒนาเมืองและพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท (Urban and Peri-urban Development) ซึ่งผู้เขียนมองว่า การมองประเด็น SCP ผ่าน Transformation นี้จะช่วยให้การขับเคลื่อนเรื่อง SCP ไม่เป็นไปเพื่อเรื่องสิ่งแวดล้อมเท่านั้นแต่คำนึงถึงความเป็นธรรม สุขภาพ และการเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจ (เช่น การเข้าถึงพลังงาน) และมิติสังคม เศรษฐกิจ อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอีกด้วย

งานของ Sachs และคณะ (2019) ก็เสนอธีมของการ Transformations มา 6 ธีมเช่นกัน ซึ่งมีรายละเอียดโดยสังเขปดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ธีมของ Transformation ภายใต้งานของ Sachs และคณะ

Transformations	รายละเอียด
1. การศึกษา เพศสภาพและความเหลื่อมล้ำ (Education, Gender and Inequality)	หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์นี้คือหน่วยงานด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ครอบครัวยุติธรรม และสังคม นโยบายที่เกี่ยวข้องครอบคลุมประเด็นเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การฝึกอาชีพและอุดมศึกษา กลไกการคุ้มครองทางสังคมและมาตรฐานแรงงาน และการวิจัยและพัฒนา ผลลัพธ์ขั้นกลางที่คาดหวังคือการศึกษาที่ดีและทุนมนุษย์ที่พัฒนาขึ้น งานที่มีคุณค่าและรายได้ที่สนับสนุนกลุ่มเปราะบาง รวมไปถึงนวัตกรรม อันเป็นผลจากนโยบายด้านการวิจัยและพัฒนา
2. สุขภาพ ความเป็นอยู่ที่ดี และประชากร (Health, Well-being and Demography)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์นี้คือหน่วยงานด้านสุขภาพ นโยบายที่เกี่ยวข้องครอบคลุมประเด็นหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า พฤติกรรมด้านสุขภาพและปัจจัยทางสังคมที่กำหนดสุขภาพและสุขภาวะ ผลลัพธ์ขั้นกลางที่คาดหวังคือบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพและเข้าถึงได้

ตารางที่ 2 รีมของ Transformation ภายใต้งานของ Sachs และคณะ (ต่อ)

<p>3. การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงานและอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน (Energy Decarbonization and Sustainable Industry)</p>	<p>หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์นี้คือหน่วยงานที่ดูแลเกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างและอาคาร พลังงาน สิ่งแวดล้อม และการคมนาคม นโยบายที่เกี่ยวข้องครอบคลุมประเด็นการเข้าถึงพลังงานสะอาด การผลิตไฟฟ้าที่ปล่อยก๊าซคาร์บอนเป็นศูนย์ การเพิ่มประสิทธิภาพพลังงาน การเปลี่ยนไปใช้รถไฟฟ้าและพลังงานเชื้อเพลิงที่ไม่ปล่อยคาร์บอน การลดมลภาวะ</p> <p>ผลลัพธ์ขั้นกลางที่คาดหวังคือ การเข้าถึงพลังงานสำหรับทุกคน การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงาน น้ำและอากาศที่สะอาด</p>
<p>4. ระบบอาหาร ที่ดิน น้ำ และ มหาสมุทรที่ยั่งยืน (Sustainable Food, Land, Water and Oceans)</p>	<p>หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์นี้คือหน่วยงานด้านการเกษตร สิ่งแวดล้อม ประมง และทรัพยากรชายฝั่ง ป่าไม้ สุขภาพ ทรัพยากรน้ำและทรัพยากรธรรมชาติ นโยบายที่เกี่ยวข้องครอบคลุมประเด็นระบบการเกษตรที่มีประสิทธิภาพและปรับตัวได้ที่ผลิตอาหารที่ดีต่อสุขภาพ และสนับสนุนวิถีชีวิตของเกษตรกร การปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพบนบกและในน้ำ รวมถึงการปกป้องป่า การส่งเสริมกฎกติกาที่เกี่ยวข้องกับอาหารเพื่อสุขภาพ การค้าและห่วงโซ่อุปทานที่สอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน และการบริหารจัดการการใช้ที่ดินและน้ำอย่างบูรณาการ</p> <p>ผลลัพธ์ขั้นกลางที่คาดหวังคือการใช้ที่ดิน มหาสมุทรและระบบอาหารที่ยั่งยืน</p>
<p>5. เมืองและชุมชนยั่งยืน (Sustainable Cities and Communities)</p>	<p>หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องคือหน่วยงานด้านการคมนาคม การพัฒนาเมือง น้ำและสุขาภิบาล นโยบายที่เกี่ยวข้องครอบคลุมประเด็นการเข้าถึงน้ำ สุขาภิบาลและการจัดการของเสียของเมือง การเดินทางและระบบขนส่งที่ยั่งยืน ที่อยู่อาศัยที่มีความกระจัดตัวมากขึ้น การปรับตัวและการตั้งรับภัยพิบัติของเมือง</p> <p>ผลลัพธ์ขั้นกลางที่คาดหวังคือ โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการบริหารจัดการการคมนาคม น้ำและสุขาภิบาล และความสามารถในการตั้งรับปรับตัวของเมืองที่เพิ่มขึ้น</p>
<p>6. การปฏิวัติเชิงดิจิทัลสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน (Digital Revolution for Sustainable Development)</p>	<p>หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์นี้คือหน่วยงานด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและหน่วยงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นโยบายที่เกี่ยวข้องครอบคลุมประเด็นโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ที่เข้าถึงได้ทุกคน ความครอบคลุมและทักษะด้านดิจิทัล การปกป้องความเป็นส่วนตัว และการใช้เทคโนโลยีด้านดิจิทัลในการบรรลุ SDGs ทุกเป้าหมาย</p> <p>ผลลัพธ์ขั้นกลางที่คาดหวังคือ โครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยีดิจิทัลที่ครอบคลุม มีคุณภาพ ในราคาที่จ่ายได้</p>

ตารางที่ 2: รีม Transformations เสนอโดย Sachs และคณะ (2019)
แหล่งข้อมูล: Sachs และคณะ (2019)
ภาษาไทยเผยแพร่ใน <https://www.sdgmove.com/2021/04/22/sdg-updates-six-transformations-to-achieve-the-sustainable-development-goals/>

ข้อเสนอของ Sachs และคณะจะเน้นการออกแบบ Transformations ที่จะตอบโจทย์เป้าหมาย SDGs และความตกลงปารีสว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเห็นว่าแต่ละริมนจะต้องมีความสอดคล้องกับหน่วยงานภาครัฐที่มีอยู่แล้วด้วยเพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติต่อได้ง่าย โดยการปฏิปัติการนั้นจะต้องอยู่ภายใต้เกณฑ์บรรทัดฐาน 2 ประการคือ (1) การไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Leave No One Behind) และ (2) การแยกทางระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจและความเสื่อมโทรมด้านสิ่งแวดล้อม และหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน (Decoupling and Circularity)

เพื่อให้การขับเคลื่อนตามแนว Transformations ประสบความสำเร็จ Sachs และคณะ (2019) เสนอให้คำนึงถึงปัจจัยส่งเสริมการขับเคลื่อน 7 ประการ ประกอบด้วย

- ประการที่ 1 ความเป็นไปได้ทางเทคนิค (Technical Feasibility)
- ประการที่ 2 พิจารณาและแก้ปัญหาความขัดกันของยุทธศาสตร์ (Address and Resolve Trade-Offs)
- ประการที่ 3 การระดมทุนเพื่อการพัฒนา (Finance for Development)
- ประการที่ 4 การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีใหม่ใหม่ (Development and Deployment of New Technology)
- ประการที่ 5 ความสอดคล้องถึงนโยบาย (Policy Coherence)
- ประการที่ 6 ความสอดคล้องเชิงสถาบัน (Institutional Coherence)
- ประการที่ 7 การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมและการอภิปรายสาธารณะ (Civil-Society Engagement and Public debate)

หากพิจารณาจากมุมมองของ SCP จะพบว่า ริมนที่ 3 การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงานและอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน (Energy Decarbonization and Sustainable Industry) ริมนที่ 4 ระบบอาหาร ที่ดิน น้ำ และมหาสมุทรที่ยั่งยืน (Sustainable Food, Land, Water and Oceans) และริมนที่ 5 เมืองและชุมชนยั่งยืน (Sustainable Cities and Communities) จะมีความเกี่ยวข้องกับมิติใดมิติหนึ่งของ SCP โดยตรง

เมื่อเปรียบเทียบริมนด้าน Transformation ของเอกสารทั้ง 2 ชิ้นจะพบว่า ริมนที่กำหนดขึ้นมีความคล้ายคลึงกัน โดยจะกล่าวถึงประเด็นด้านคุณภาพชีวิตและความเหลื่อมล้ำ ประเด็นระบบการผลิตอาหารและพลังงานที่ยั่งยืน และประเด็นเรื่องเมืองและชุมชนที่ยั่งยืน เป็นหลักแม้ว่าจะแตกต่างกันในรายละเอียดอยู่บ้าง จะมีประเด็นที่ต่างกันอย่างค่อนข้างมากคือ ริมนที่ 6 ของแต่ละเอกสาร โดย GSDR 2019 เน้นไปที่ประเด็นทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในขณะที่ของ Sachs และคณะ (2019) เน้นไปที่การปฏิวัติเชิงดิจิทัล

3. นัยยะต่อการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ในอนาคต

นัยยะสำคัญที่มีต่อการขับเคลื่อน SDGs ในทุกระดับมีอย่างน้อย 3 ประการ

ประการแรก การมอง SDGs แยกเป็นเป้าหมายหรือเป้าหมายย่อยไม่ควรเกิดขึ้นอีกต่อไป แต่ควรมองอย่างบูรณาการเป็นริมน Transformation โดยใช้ประเด็นเหล่านี้เป็นตัวตั้งแล้วหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานภาคส่วนต่าง ๆ มาทำงานและวางแผนร่วมกันเพื่อจัดการประเด็นเหล่านี้ รัฐบาลอาจตั้งรองนายกรัฐมนตรี ด้านใดด้านหนึ่งมาเป็นประธานเพื่อทำหน้าที่บูรณาการข้ามกระทรวงในประเด็นตามริมน Transformations ข้างต้นก็ได้ หรือปรับคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ที่ปัจจุบันมีเพียงคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเพียง คณะเดียวที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อน ซึ่งในทางปฏิบัติแทบจะเป็นไปไม่ได้เลยที่หนึ่งอนุกรรมการจะสามารถขับเคลื่อนประเด็นที่หลากหลายและซับซ้อนได้ การผลักดันให้เกิด platform หรือเครือข่ายเชิงประเด็นเพื่อรับมือกับประเด็นเป็นการเฉพาะและเชื่อมร้อยเครือข่ายเชิงประเด็นเหล่านั้นอีกทีเพื่อการบูรณาการในภาพรวมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อน SDGs

ประการที่สอง ทั้งสองเอกสารไม่ได้พูดเพียงเรื่อง SDGs แต่พูดถึงกลไกและปัจจัยเชิงระบบที่เกี่ยวข้องด้วย ประเด็นเหล่านี้คือ Means of Implementation (MoI) หรือเครื่องมือในการนำ SDGs ไปปฏิบัติ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อการขับเคลื่อน แต่ในประเทศไทยให้ความสำคัญน้อย การขับเคลื่อนต้องให้ความสำคัญกับมาตรการและกลไกการขับเคลื่อนมากกว่านี้ และมีใช้เพียงมาตรการและกลไกเฉพาะประเด็น แต่ต้องมีมาตรการและกลไกที่สนับสนุนการขับเคลื่อน SDGs ในภาพรวมอย่างเป็นระบบด้วยเพื่อทำให้ Action ของทุกคนสอดคล้องอย่างเป็นระบบนำไปสู่การเสริมพลังซึ่งกันและกัน (Synergy)

ประการสุดท้าย กระบวนการเปลี่ยนผ่านระดับฐานราก (Transformation) ต้องเปิดกว้างและมีส่วนร่วมโดยทุกภาคส่วนอย่างเป็นระบบ แม้ว่าคณาจารย์หรือภาคส่วนอื่นอาจไม่เข้าใจมิติทางเทคนิคบางประการ แต่คนเหล่านี้จะช่วยชี้ให้เห็นผลเสียที่อาจเกิดขึ้นได้จากมุมมองที่ภาครัฐคิดไม่ถึง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยนำเข้าการตัดสินใจเชิงนโยบายที่ดี และจะช่วยให้การดำเนินนโยบายของภาครัฐส่งผลต่อสังคมน้อยที่สุด

อ้างอิง

Independent Group of Scientists appointed by the Secretary-General. 2019. "Global Sustainable Development Report 2019: The Future Is Now - Science for Achieving Sustainable Development." United Nations, New York.
https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/24797GSDR_report_2019.pdf.

Sachs, Jeffrey D., Guido Schmidt-Traub, Mariana Mazzucato, Dirk Messner, Nebojsa Nakicenovic, and Johan Rockström. 2019. "Six Transformations to Achieve the Sustainable Development Goals." *Nature Sustainability* 2 (9): 805–14.

Sustainable Development Solutions Network. 2015. "Getting Started with the SDGs." 2015.
<https://sustainabledevelopment.un.org/index.php?page=view&type=400&nr=2217&menu=1515>.

United Nations. 2015. "Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development." *General Assembly 70 Session*.

United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific. 2021. *Asia and the Pacific SDG Progress Report 2021*. United Nations.

ผู้บริหารสมาคมส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (ประเทศไทย)

- ดร.วิจารย์ สิมาฉายา นายกสมาคม
- ดร.ไชยยศ บุญญากิจ อุปนายก คนที่ 1
- นายโกศล ไกรงษ์ อุปนายก คนที่ 2
- นายพรศิลป์ พัชรินทร์ตนะกุล อุปนายก คนที่ 3
- ดร.พงษ์วิภา หล่อสมบูรณ์ กรรมการและเลขาธิการ
- รศ.ดร.ธำรงรัตน์ มุ่งเจริญ ที่ปรึกษา

ทีมจดหมายข่าว

- ดร.พงษ์วิภา หล่อสมบูรณ์ เลขาธิการ Thai SCP Network
- น.ส.พีรพร พลพะลิวัลย์ รองเลขาธิการ Thai SCP Network
- นางเรไร เทียงธรรม เลขานุการเครือข่าย
- น.ส.วิภาวรรณ คลั่งเงิน เลขานุการเครือข่าย
- นางสิริพร น้อยโสภา เลขานุการเครือข่าย
- นางสาว ดุษิตา ไทยตรง ผู้ช่วยรองเลขาธิการ

ปฏิทินที่เกี่ยวข้องกับงาน SCP เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2564

- วันที่ 12 ก.ค. 64 สัมมนา ONEP Moving forward to a New Sustainable Way of Life
- วันที่ 29 ก.ค. 64 9:00-12:00 น. สัมมนา SCP Towards Net Zero Emissions จัดโดยองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก และ Thai SCP Network
- ตลอดเดือนกรกฎาคม โปรดติดตามการประชุม CE Innovation Policy Forum ของกลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มเกษตรและอาหาร กลุ่มวิจัย วิทยาศาสตร์ และกลุ่มอื่นๆ ทาง website Thai SCP

Download ไลน์สมัคร

สมาชิกสมาคมส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (ประเทศไทย)

ท่านสามารถติดตามความเคลื่อนไหวที่สำคัญของ Thai SCP Network ได้ที่ <http://thaicscp.net>
 ติดต่อฝ่ายเลขานุการ 0619298246 อีเมล thaicscpnet@gmail.com